

Vse po polti:
 za eno leto naprej... 50—
 za en mesec... 40—
 za šest mesecev... 30—
 za eno leto naprej... 40—
 za en mesec... 30—
 za šest mesecev... 20—
V Ljubljani na dom:
 za eno leto naprej... 40—
 za en mesec... 30—
 za šest mesecev... 20—
Sobotna izdaja:
 za eno leto naprej... 10—
 za en mesec... 8—
 za šest mesecev... 6—

SLOVENEČ

Inserti:
 Enostopna petstotka (50 mm široka in 3 mm visoka ali sje prostor)
 za enkrat... po 50 v
 za dva... po 40 v
 pri večjih naročilih primeren popust po dogovoru.
 Ob sobotah dvojni tarif.
Poslano:
 Enostopna petstotka 1—
 Izhaja vsak dan izvenredno delje in praznike, ob 2 uri pop.
 Redna letna priloga vsaki red

Uredništvo je v Kopitarjevi ulici št. 6/III.
 Rekopisi se ne vračajo; nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Uredniškega telefona št. 50.

Političen list za slovenski narod.

Upravištvu je v Kopitarjevi ulici št. 6. — Račun poštna hranilnica avstrijske št. 24.797, ograde 26.511, bonu.-hara, št. 7583. — Upravištvu telefona št. 94.

Skupna vlada.

Belgrad, 15. decembra. Dosežen je bil končni sporazum med vsemi strankami za ustanovitev vlade in sklenjena je ministrska listina, po kateri bo 16 resortnih ministrov. Med ministri so štirje Hrvati, dva Slovenca, en Srb iz bivše Avstrije-Ogrske, en moslim, en socialni demokrat, en general kot vojni minister in osem predstojnikov od srbske strani. Po sporazumu vseh strank naj sestavljajo vlado:

Predsednik Nikola Pašić (Srb).
 Podpredsednik ministrskega sveta dr. Anton Korošec (Slovenec, VLS).
 Zunanji minister predsednik Jugoslovanskega odbora dr. Ante Trumbić (Hrvat, dalmatinski pravaš).
 Notranji minister Svetozar Pribičević (Srb).
 Vojni minister general Rakić (Srb).
 Finančni minister Stojan Protić (Srb).
 Minister za nauk Ljuba Davidović (Srb).
 Minister za pravosodje dr. Drisko-
 vić (Srb).
 Minister za bogočastje dr. Jozo Sunarić (bosanski Hrvat-katoličan).
 Minister za poljedelstvo, gozdarstvo in rudarstvo dr. Živko Petričić (Hrvat, Starčevićanec).
 Minister za trgovino in obrt dr. Voja Veljković (Srb).
 Minister za socialno politiko Vito-
 mir Korač (Hrvat, socialist).
 Minister za železnice Vulović (Srb).

Minister za javna dela Miloš Kapetanović (Srb).
 Minister za pošto in brzojav dr. Edo Lukinić (Srb).
 Minister za prehrano in prehodno gospodarstvo Miloje Jovanović (Srb).
 Minister za konstituantno in izenačevalne zakonov dr. Albert Kramer (Slovenec, JDS).
 Ministrstvo za narodno zdravje je rezervirano za mohamedanca, ki bo šele pozneje izpolnjeno.

V ministrstvu za bogočastje bodo trije oddelki s tremi glavnimi veroizpovedmi, katerim bodo načelovali pripadniki dotične vere.

Belgrad, 15. decembra. (Lj. k. u.)

V kabinetu so zastopane vse politične stranke v Jugoslaviji, in sicer hrv. srbska koalicija z dvema ministroma, stranka prava in socialni demokrat z enim, Narodna zajednica v Bosni z enim, muslimani z enim, Slovenska ljudska stranka z enim, Jugoslovanska demokratična stranka z enim ministrom. Stranke bivše kraljevine Srbije so zastopane: Staroradikalci s štirimi, mladoradikalci z dvema, nacionalisti (liberalci) z enim, naprednjaki z enim in radikalni disidenti z enim ministrom.

Srbska narodna skupščina.

Belgrad, 15. decembra. V slučaju, če bi se sestala srbska narodna skupščina, bi štela 110 članov. Zastopane so sledeče stranke: nacionalna (liberalna), katere voditelj sta dr. Veljković in Stojan Ribarov ter ima 23 mandatov; radikalnodemokratska stranka pod vodstvom Ljube Stojanovića, Jaše Prodanovića, Milorada Draškovića in Dragotina Trjesića ter ima 31 mandatov; naprednjaki pod vodstvom Pavla in dr. Voje Marinkovića z 11 mandati; radikalni disidenti imajo 16 mandatov in so pod vodstvom dr. Trifkovića; staro radikalno stranko vodita Protić in Pašić ter ima 76 mandatov; socialno-demokratsko stranko vodi Lapčević ter ima dva mandata.

Pogajanja o sestavi vlade.

Belgrad, 15. decembra. 12 delegatov države SHS je vodilo dogovore s srbskimi strankami glede sestave kabineta. Dr. Korošcu in Svetozarju Pribičeviću ter dr. Smolaki se je treba zahvaliti, da so bila pogajanja ugodno končana.

× × ×

Slednjič smo sinoči dobili novo skupno koalicijsko vlado, v kateri je 11 Srbov, 4 Hrvati, 2 Slovenca in 1 bosanski muslim. Dva člana nove vlade zastopata pozitivno krščanski program. Med zastopniki Srbije ima Pašićeva staroradikalna stranka 4 člane, ki so resortni ministri, opozicija pa 5.

Kot zastopnik VLS. zavzema dr. Korošec mesto podpredsednika ministrskega sveta, ki bo vodil vlado, če bi bil Pašić keda odsoten. Zelo važno mesto pa je poverjeno zastopniku JDS. dr. Kramerju. On bo pripravljaval volitve za konstituantno. Važno je tudi, da ministrstvo za urk in bogočastje, ki je običajno združeno, tu ločeno. Nauk je prevzel Srb, bogočastje pa dr. Sunarić, katol. Hrvat iz Bosne. Ministrstvo zunanjih del bo vodil dalmatinski Hrvat dr. Trumbić, ki je doslej načeloval londonskemu jugoslov. odboru. Želimo le, da se bo s primerno vnemo potegnil tudi za naše kraje, ki so jih okupirali Lah. Notranje posle vodi znan Srb Svetozar Pribičević iz Hrvatske, duša srbsko-hrvatske koalicije ter bivši podpredsednik Narodnega veča v Zagrebu. Zanimivo je, da med člani nove vlade ni prvega podpredsednika Nar. veča Pavelića, ki je od svoje stranke dobil izrecen mandat, naj stoip v vlado.

Za danes se omejujemo na te gole konstitucije. Glavna stvar za sedaj je, da imamo vendarle enkrat skupno vlado in z njo kolikortoliko vsaj formečno urejene razmere. Zato to odločitev pozdravljamo. Nova vlada naj deluje pod vidikom skupnega interesa in naj se izogiblje vsemu, kar bi moglo netiti notranje nezaupanje. Prav zato je bila vlada sestavljena iz vseh strank, da pritegne k delu in sodelovanju vse sloje, plemena in verstva.

Mazzinijeve misli o Jugoslaviji.

Ob zmogostavlju, ki ga praznuje Italija zaradi zasedenja in odrešenja neodrešenih pokrajin, poudarja vodilno laško časopisje (Corriere della Sera, Tribuna, Secolo in drugi), da so se načrti velikega Mazzinija končno uresničili, da se je njega prerokba udeležila, prerokba popolnega združenja vseh Italijanov v materij Italiji. V nasprotju s temi izjavami moramo pibiti, da veliki revolucionar in republikanec Giuseppe Mazzini (1805—1872), apostol nove Italije in njen duševni oče, nikdar ni propagiral imperialističnih teženj, ki jih hoče Italija ugotoviti sedaj nad Jugoslovani, pač pa, da se je, te težnje vedno in povsod pobijajoč, zavzemal za bratski sporazum med narodi, za pravico vseh teptanih in usuznjelih do svobode. Kot dokaz navajamo le nekatera mesta iz njegovih takozvanih »Slovanskih pisem« (Lettere slave) iz leta 1852, ki so postala zdaj velekakualna. Citiramo jih iz zbirke »Visioni d'avvenire«, ki jo je izdal bivši rimski župan Ernesto Nathan v Milanu l. 1915.

»Narodnosti so nepremagljive kot vest: pomirite jih lahko za kratek čas, uničiti jih ne morete. — Združena Italija bo morala imeti lastne zveze, mednarodno politiko in temelj te politike bo morala naslanjati naravno na ustanovitve novih narodnih držav, ki bodo ustale po neizogibnem razkroju avstrijskega cesarstva...«

»Slovanski rod se bo razdelil, kot vse kaže, v štiri velike skupine, zibelke velikih bodočih narodov, in sicer: 1. Veliko Poljsko s poznanskimi, ruskimi in avstrijskimi Poljaki; 2. Rusijo; 3. Češko-Moravsko, kateri se bodo priključila najbrž tudi slovaška plemena, in 4. skupina bo objemala v politični uniji s federativno upravo Srbe, Črnogorce, Bolgare, Dalmatince, Slovence in Hrvate.«

»To (jugoslovansko) gibanje vsebuje jedro popolnoma nove rešitve orientnega vprašanja, negledane od diplomatov ali mogoče z zaprtimi očmi zavrnjene zaradi instinktivnega odpora proti vsakemu prostovoljnemu stvarjenju svobodnega naroda.«

»... govorim o bodoči Italiji, po kateri streme južni Slovani; o oni, ki jo kličejo z imenom Velike Italije ali o Srbsko-illirski državi, ki objema v več ali manj določeni skupni aspiraciji Hrvatsko, Koroško, Srbijo, Črno-

O tem bo izšel v »Času« aktualen članek, na kar naša javnost že zdaj opozarjamo. Op. ur.

goro, Dalmacijo, Bosno in Bolgarijo. Vse te dežele govore, izvzemši neizogibnih modifikacij, jezik, o katerem lahko rečemo, da je bistveno isti.«

Pod »Koroško« razume tu Mazzini vso Slovenijo. Važno je, da priznava Dalmacijo Jugoslaviji in en jezik vseh Jugoslovancev.

»In če bi danes vstala Italija v imenu vseh narodov, ki hrepene po združenju, v nacio, če bi vstala borec se in zmagoje, toda pri vsaki zmagi ponujajoč pakt poštenega mira in svobode onim, ki tostran alp še sovražniki, zamorejo postati prijatelji onstran naših mej...«

»Od danes naprej je slovansko stremljenje po ujedinjenju v štiri nove narode, ki bodo vstali prej ali slej na razvalinah turškega, ruskega in avstrijskega despotizma, neizogibljivi element bodočnosti. Italija ga mora temeljito proučevati.«

»Bodoča Evropa bo imela Italijo, ki se bo raztezala od skrajnega roba Sicilije do alpskega pasu in do Trsta.« (Torej brez Istre in Dalmacije)

»Ko bo Italija vstala, bo vstala v imenu načela; vstala bo kot sestra vseh zatiranih narodov, ki imajo, kot ona, pravico, da postanejo nacija.«

S temi besedami Mazzini sam najostreje obsoja imperialistično kampanjo, ki jo vodi Italija proti nam, ki nam ne ponuja »pakta poštenega mira in svobode«, ki ne prihaja kot »sestra naše svobode«, ampak jo hoče že v kalih deloma udušiti, da bo njen despotizem v Adriji imel pristo pot. Današnja uradna Italija načela, ki je njo ustvaril, nam noče priznati; njena politika ne ubira »slovansko-grške smeri, kot je to želel Mazzini, in s »širokimi, pravičnimi in tolerantnimi nazori« noče pridobiti našega prijateljstva, ki ga neobhodno potrebuje kot naša soseda. Italijanska javnost nas popolnoma nič ne pozna in je o narodnih razmerah v zasedenem ozemlju popolnoma napačno poučena, ker je sistematično zapeljana od časopisja, ki za kulisani deluje le za italijanski kapital, ki pričakuje od neomejenega italijanskega gospodstva v Adriji največjih dobičkov.

Toliko je torej resnice na »uresničenju« idej velikega demokrata in republikanca Mazzinija, ki je vse svoje življenje proučeval z ljubeznijo naše gibanje in nam prerokoval veliko bodočnost v svobodni, neodvisni državi, ustanovljeni na demokratičnem principu narodnostnega načela. Trdno upamo, da se italijanski narod, s katerim želimo biti najboljši prijatelji in sosede, ne bo pustil dlje varati od plačanih voditeljev, ker bo sicer ponovil zmede iz leta 1848, ki so zakrivilo odtujenje Jugoslovancev in ki jih je Mazzini tako obžaloval. Mi ne bomo niti pedl italijanske zemlje, a tudi naše si ne damo vzeti od nikogar. Če bi se pa morali ukloniti šli — kar upamo, da se ne bo zgodilo — naj ve italijanski narod, da se našim doželam ne odpovedujemo pod nobenim pogojem in da bomo znali dobiti moči in sredstva, da jih odrešimo!

Ogrski Slovenci proti Mažarom.

Filovci, 14. dec. 1918.

Danes je poslalo zastopstvo ogrskih Slovencev na kraljevo jugoslovansko vlado v Belgradu naslednjo prošnjo, ki jo priobčujemo tudi slovenski javnosti, da ista izve o našem gibanju proti mažarskemu prostaštvu in nasilnosti. Prošnjo so podpisali ugledni možje, katerih imen pa ne moremo objaviti, da preprečimo njihovo zatiranje od strani Mažarov. Prosimo in želimo, da bi čete entente prej ko mogoče zasedle tam našo zemljo in odrešile bedno ljudstvo. Prošnjo slove:

Visoki kraljevi jugoslovanski vladi v Belgradu. Ker je sedanja mažarska vlada na krivičen način vse moštvo slovenskih okrajev od 18. leta zopet pobrala in odvedla v svoje vojašnice, zato podpisani Slovenci pod bivšo mažarsko krono udano prosimo visoko jugoslovansko kraljevo vlado v Belgradu, da blagovolj posredovati skupno s francoskim vojnim vodstvom v Budimpešti pri sedanjih ogrski vladi, da naj nam pošlje vse naše ljudi domov, in sicer vse, ki so iz okrajev Fobata, Dolnja-lendava in Gothard. Prebivalci teh okrajev so Slovenci, do katerih si pa po Wilsonovih načelih mažarska vlada ne more nobenih pravic delati. Tudi prosimo tem potom visoko kraljevo vlado, da blagovolj odredi čimprejšnjo okupacijo tukajšnjega ozemlja po jugoslovanskih četah, ki bi tako preprečile mažarski vladi sedanja grozna zatiranja slovenskega naroda, ki je moral v zadnjih časih postati žrtev mažarskih vislic. Zaupajoč na blagohotno takojšnjo pomoč visoke jugoslovanske kraljeve vlade do tega skrajno izmučenega bratovskega svojega naroda, izražamo za hvaležnost našo najudanejšo pokorščino visoki jugoslovanski kraljevi vladi. — Filovci, dne 14. dec. 1918. — Zala županija, okraj Doljalendava.

Jugoslavija.

Velik shod v Belgradu.

Belgrad, 15. decembra. Danes se je vršil v Belgradu velik shod o okupaciji naše zemlje od strani Italije in o razmerah v teh krajih.

Namen tega shoda je bil, inofmirati belgrajsko prebivalstvo. Najpreje je referiral Ivan Hribar, nato je govoril dr. Čok o Trstu in Istri in Crisogono o Dalmaciji. Srbsko občinstvo je z največjo pozornostjo sledilo izvajanjem govornikov. Vsi so bili odločno za to, da niti pedi zemlje ne odstopijo tuju. Na shodu so sklenili, da natisnejo te govore in jih razširijo med ljudstvo.

Praznik ujedinjenja v Dalmaciji.

Split, 15. dec. (Lj. k. u.) Po vsej Dalmaciji so proslavili včeraj in danes na najslavnejši način praznik narodnega ujedinjenja. Po vseh mestih, trgih in vaseh so bile izobešene hrvatske, srbske in slovenske zastave. Vršili so se obhodi. Sole so praznovale s fol-skimi slavnostmi. Občine, ki tega doslej še niso storile, so odposlale včeraj in danes brzjavne pozdrave v Belgrad in deloma Narodnemu veču v Zagreb.

Regent jugoslovanski akademiji v Zagrebu.

Zagreb, 15. dec. (Lj. k. u.) Na svoj pozdravni brzjav je dobila Jugoslovanska akademija v Zagrebu od prestolonaslednika Aleksandra odgovor, kjer poudarja, da ga posebno veseli, da je prejel pozdrave od Jugoslovanske akademije, ki ima nalogo, da štiti ideje velikega Strossmayerja. Akademija je odgovorila, da se proslavi jugoslovanski narod pred vsem svetom in pokazali, da ne znamo samo umirati »za krst častni in slobodu zlatnu«, ampak da smo tudi vajeni, držati v eni roki ostri meč, v drugi pa knjigo prosvete in vede. Regent Aleksander izraža svoje uverjenje, da bo na temeljih najširjega demokratizma, stroge ustavnosti in popolne ravnopravnosti vseh treh vrb zgrajena Jugoslavija najboljša zaščitnica in opora znanosti in umetnosti. Prestolonaslednik zagotavlja akademiji svojo naklonjenost, ki obeta najdalekosežnejšo podporo in končuje z vzklikom: Naj živi duh Strossmayerjev, Mazuraničev in drugih velikih Jugoslovancev.

Se Bolgarija.

Belgrad, 15. decembra. Tukaj je pričel izhajati socialno-demokratični dnevnik. V svojem uvodnem članku povdarja, da so Srbi, Hrvati in Slovenci en narod in da je bilo to ujedinjenje ekonomska in kulturna potreba. Stranka je odločno militaristična. V listu pravijo, da naše ujedinjenje še ni popolno, ker manjka Bolgarije. Stojte na stališču, da se ustanovi federativna balkanska republika. V edinstveni državi SHS zahtevajo, da se izvede: odprava vseh fevdalnih posestev, konfiskacija vseh cerkvenih posestev, ločitev cerkve od države in splošna volilna pravica za oba spola.

Predavanje Milana Pribičevića o nalogi žene.

Zagreb, 15. decembra. Včeraj zvečer ob 6. uri je predaval srbski polkovnik Milan Pribičević v Srbskem Sokolu v nalogi žene v Jugoslaviji. Pozdravil je vse navzoče in povdarjal, da naloga žene ni samo karitativna, ampak da vzdržuje ravno žena cel narod. — Pribičević je v Zagrebu zelo popularen.

Dr. Pilar.

Sarajevo, 15. decembra. Voditelj bosansko-hercegovskih frankovcev dr. Pilar je poslal Hrvatski narodni zajednici izjavo, da stoji na stališču hrvatskega državnega sabora z dne 29. oktobra in da deluje na to, da se čim preje konsolidira država SHS.

Frankovci.

Zagreb, 15. decembra. Frankovci delujejo na to in posredujejo pri vladi, da prične zopet izhajati njihovo glasilo »Hrvatska«.

Nova časopisa v Sarajevu.

Sarajevo, 15. decembra. V Sarajevu so pričeli izdajati socialisti list »Zvono«, moslimi pa, ki so pristali jugoslovanske edinosti, prične izdajati svoj list.

Za vzgojo pravoslavnega ljudstva v krščanskem duhu.

Sarajevo, 15. decembra. Pravoslavna duhovščina je izdal na vernike oklic, v katerem jih pozivajo, naj skrbje za vzgojo pravoslavnega ljudstva v krščanskem duhu.

Razkol med Srbi v Bosni.

Sarajevo, 15. decembra. Med Srbi v Bosni in Hercegovini je prišlo do očistjenja, ozioroma do razkola in se formirajo: 1. radikalci na čelu z Grdjićem, in 2. pristajši narodnega edinstva.

Glasilo bosanskih Hrvatov dvakrat dnevno. Sarajevo, 15. decembra. Glasilo bosansko-hercegovskih Hrvatov, »Jugoslavija«, izhaja dvakrat dnevno.

Hrvatsko časopisje oproščeno poštne. Zagreb, 15. dec. (Lj. k. u.) Poverjenik za pošto in brzjav je izdal naredbo, ki vse časopisje oprošča poštne.

Poljaki zahtevajo del jugoslovanskega brodomja?

Bakar, 15. dec. »Il Messaggero« poroča z dne 11. dec., da so sporočili Poljaki Italiji svoje stališče v vprašanju brodomja bivše Avstrije-Ogrske s prošnjo, da Italija obvesti o tem tudi druge zaveznike. Poljaki prosijo, da tudi njim kot delu bivše monarhije pripade del vojne mornarice. »Messaggero« misli, da bo tisti del vojne mornarice, ki ni v premirju izročen Italiji, konfisciran in razdeljen ali med

zaveznike ali enemu izmed njih kot jamstvo. List pripravi Poljake o naklonjenosti Italije nasproti njim in vprašuje, ali bi bili Poljaki voljni prevzeti tudi del pasiv bivše monarhije, ko zahtevajo delež v aktivih propadle monarhije. Po najnovejših vestih iz Rima dodaje k tej prvi izjavi Poljakov poljski narodni svet popravek, da tvori brodevoje bivše monarhije plen, ki pripada zmagovalcu in da Poljaki edino v slučaju razdelitve vojne mornarice med bivše narode monarhije žele tudi njim odgovarjajoči del.

Glas od jugoslovanske legije.

Poročnik v I. polku jugoslovanske legije Stanko Velkavrh se je minuli petek oglasil svojim staršem s daljšim pismom, datiranim z 8. grudnom iz Grude v Dalmaciji. Polk opravlja tam doli varnostno službo, ki je jako težavna. Tudi tam doli ljudje ne vedo več ločiti med lastnim in tujim blagom. Poročnik Velkavrh ima odreden rajon dolg 30 km in 15—20 km širok, na razpolago pa ima samo 23 mož. Med drugim piše še: »Eno leto je preteklo, odkar sem prejel zadnjo novico iz domovine. Poslednjo karto sem dobil v Franciji. Prinesel jo je iz Rusije častnik, ki je odšel za nami od tam. Tudi tukaj nam nagajajo ti Lahi-junaki. No, sreče imajo malo. Ako smo oklestili Nemce, bomo Lahe tudi. Težke dneve smo imeli. Lačni, žejni, raztrgani in umazani smo bili in še smo po 40 km maršu defilirali pred francoskim generalom, ki je s solzami v očeh zatrdil, da take discipline in reda ni še nikjer videl, niti si mogel misliti, da je kaj takega mogoče. Sveta sem videl dosti, godilo se mi je dobro in slabo. Dosti mojih tovarišev ni več, jaz sem še ostal. Čudim se temu, ker sem bil večkrat že trdno prepričan, da grem naslednje minuto »u lite«. Vse je bilo že na meni raztrgano, samo koža je ostala cela. Pri nas so še iz Rusije: prof. Vagaja, Jože Žagar in kapetan Mikuš iz Ljubljane in Rajko Hajnrihar iz Škofje Loke. Na agitaciji v Italiji so: Geržina od St. Petra na Krasu in Jože Ravnik. V I. jugoslovanskem polku so še: Mirko Burja iz Šiske, St. Tominec, brat patra Tominc, M. Klemen in Jakob Perhavec iz Trsta. Janez Zorc (mokarjev od Sv. Jakoba v Ljubljani) je ostal v ruski armiji, istotako tudi sin dr. Slajmerjev. Mnogo jih je še, a pozabil sem njihova imena, pa tudi mesta ni, da bi jih naštel. Tudi vojakov je nekaj Slovencev. Dolga, čudna in slavna je zgodovina naše jugoslovanske legije, ki obstoja šele tri leta.«

Italijani na naših tleh.

Preganjanje slovenskega jezika v Trstu.
Te dni hodijo po spodnji okolici karabinerji in zahtevajo, da se snamejo slovenski napis. Najprej so bili v Skednju, kjer jih je vodil bivši policijski nadzornik Miklavčič. Zgali so z zaporom vsakomur, kdor ne bi ubogal.

Predvčerajšnjim so prišli k delavskemu podpornemu društvu pri Sv. Jakobu, ki ima na Jakobskem trgu svojo lastno hišo z velikim slovenskim napisom. Včeraj pa sta dva karabinerja zaukazala enemu odborniku konzumnega društva pri Sv. Ivanu, da se izbriše napis »Narodni dom« iz pročelja društvene hiše.

Na ta način izvaja laška oblast geslo »giustizia e libertas«.

Vipavci — kam?

Naša krasna in ljubljana Vipava ni mogla nas preživljati pod avstrijskim režimom. Premalo polja imamo. Odvisni smo bili od uvoza. Naše sinove in hčere smo pošiljali v Trst, Aleksandrijo, na Nemško ali v Ameriko, ker na naši zemlji ni bilo zaslužka dovolj za preživljanje. Kako bo v naši Jugoslaviji za vipavsko dolino? Tudi Jugoslavija ne bo povečala po velikosti našega polja, pač pa lahko izboljšala. Z izpolnitvijo starodavne želje, prošnje in zahteve Vipavcev po regulaciji reke Vipave se bo položaj precej na boljše obrnil — toda še od daleč ne do višine, da bi naše ljudstvo moglo napredovati. Treba bo iskati novih potov. Omenim industrijo. Z železnico se bo Vipavska zvezala s svetom in vsaj je v neposredni bližini Trsta — bi lahko par industrijskih podjetij imelo svoje obrate v vipavski dolini, mesto v Trstu.

Se ena misel mi je na sru. V naši Jugoslaviji imamo najrodovitnejše kraje, kot v Sremu, Banatu, Bački. Do sedaj je imel tu besedo jud, mažarsko-švabski pritenenec. Velikanska posestva se bodo razdelila. Ali ne bi bilo za naše slovenske kraje prekoristno, če bi se ustanovile slovenske kolonije. Koliko imamo po Vipavskem razumnih mladih kmetijskih fantov, ki bi se radi postavili na lastne noge. Doma je premalo pridelka in zaslužka. Danes je to izpeljivo. Narodna vlada naj bi resno se oprijela misli slovenskih kolonij — v najrodovitnejših krajih naše Jugoslavije. Bratje Srbi in Hrvati bodo naše marljivo ljudi sprejeli za svoje in prepričan sem, ne bodo jim delali nečasti. Kdor more, naj našemu ljudstvu pripomore do kruha. Vipavci, ustanovimo vipavske kolonije!

Za informacijo, kakšne so delavske razmere tu v Sremu, naj navedem sledeče: Dr. Petrovič v Vinkovcih bi rabil dva vozna hlapca. Prosto stanovanje za vsakega in njegovo družino, eno nivo, 600 kg kornuza, 400 kg pšenice, krompirja itd. in od 400 do 500 K letno.

Tu je vsega v izobilju, sicer še ne po ceni, tako n. pr. par gosi 5½ teže 52 do 60 K, mast 24 K kilogram, 8½ kg težka purana 100 kron tu na trgu itd. Toda cene rapidno padajo, vendar ne smemo misliti, da bo kmalu tako po ceni; obilica blaga je razumljiva, ker so transportne težkoče velike; blago ostaja le na mestu.

Silvester J.

Lahi zaprli Banfielda.

Trst, 14. Včeraj so zaprli znanega letalca Banfielda, ki je ostal v Trstu tudi po okupa-

ciji. Kakor znano, je bil Banfield eden najuspešnejših avstro-ogrskih letalcev. Tržaški Lahi so ga zato sovražili in so takoj po okupaciji zahtevali celo v javnih listih, naj ga laška oblast zapre. Tej zahtevi so se izpočetka upirali nekateri laški vojaški krogi, češ, da je Banfield kot častnik le storil svojo dolžnost in da treba junaka tudi v bivšem častniku spoštovati. Očividno si to poštenje krogi podlegli in zmagala je zagrizenost tukajšnjih Lahov. Da dobijo pretežno za zapor, so očitali Banfieldu, da je na škodo mornarice delal kupčije z nekim tukajšnjim brodolastnikom in da je v Zagrebu konspiriral proti tukajšnji vladi. Razumeva se samo po sebi, da je vse izmišljeno; v Zagrebu Banfield sploh ni bil. Aretacija Banfieldova je znak poostrenja tukajšnjih razmer. Lahi se boje konflikta s Srbijo, pošiljajo vedno več vojske proti demarkacijski črti in zapirajo vedno bolj mejo.

Laški kralj v Trbižu.

Laški kralj se je pripeljal 10. t. m. z malim spremstvom iz Vidma v Trbižu, kjer se je mudil pol ure. Iz Trbiža se je odpeljal čez Predil na Primorsko. V Trbižu je mirno. V Trbižu zamenjavajo Lahi riž in kavo.

Italija za Reko.

V Italiji bo 22. december 1918 posvečen manifestacijam za pripojitev Reke in Dalmacije »Madrepatriji«. Občinski zastopi, društva in druge korporacije bodo poslale kralju prošnje za pripojitev. Za 9. t. m. je bil na Reki napovedan obisk Gabriela D'Annunzia.

Francozi v Kotorju.

Kotor, 15. dec. (Lj. k. u.) Včeraj je dospel semkaj en bataljon francoskega vojaštva. Domneva se, da bodo prevzeli Francozi poveljstvo nad kotorskim pristaniščem.

Divjanje Italijanov v Dalmaciji.

Split, 15. dec. (Lj. k. u.) Divjanje italijanskega okupacijskega vojaštva v Dalmaciji narašča čimdalje bolj. Dan na dan prihajajo poročila o novih nasilstvih. Podivjani italijanski vojniki vdirajo pri belem dnevu v kmetijske hiše in odnašajo, kar jim ugaja. Ako se lastniki protivijo, jih kratkomaletno aretirajo in odvedejo kot politično sumljive.

Ob naši severni meji.

Nemškutarska demonstracija v Celovcu.

Celovec, 15. dec. (Lj. k. u.) Danes je bila tukaj velika demonstracija zoper prodiranje Jugoslovancev in zoper njih zahteve po nemškem Celovcu. Ob 11. dopoldne se je zbralo na Novem trgu več tisoč mož in žena. Nekateri so imeli govore. Vse prebivalstvo je silno ogorčeno zbog protimednarodno-pravnega postopanja Jugoslovancev, ki zasedajo nemško ozemlje, zapirajo ugledne nemške meščane, ropajo v več krajih in mučijo prebivalstvo. Vse prebivalstvo hoče z vsemi močmi odbiti jugoslovanski vpad. Zahtevali so od merodajnih krogov, da ne odneha in da branijo po izjavljenih pogajanjih ljubljanskih nemški značaj mesta celovskega. Shod se je končal navzile velikemu ogroženju naroda dostojno in brez izgredov. Proti Slovincem se ni nihče pregrešil zaradi osebne varnosti ali imetja. Ponoči od sobote do nedelje so odbili sunek Jugoslovancev na Celovec in Grabstani. Internirali so 300 sovražnih mož. Nadaljnje krvavitve bi bilo vsled silovitega ogroženja domačega prebivalstva neizogibno, ako Narodna vlada v Ljubljani ne odredi nemudoma umika vseh jugoslovanskih čet iz zasedenega dela Koroške.

Narodni praznik v Mariboru.

Maribor, 15. (Lj. k. u.) V proslavo narodnega praznika so bile tukaj včeraj in danes velike manifestacije. Včeraj je daroval knezoškof Napotnik za slovensko uradništvo mašo. Zvečer je bil po mestu obhod z godbo in bakljado. Danes je vojaški superior Rant opravil božjo službo za vojaštvo. Po cerkveni slavnosti se je razvil po mariborskih ulicah veličasten izprevod, ki so se ga udeležili člani Narodnega sveta, zastopniki državnih uradov, različna društva, okrog 1400 mož broječa posadka in približno 30.000 slovenskega prebivalstva iz Maribora in okolice. Po obhodu je bil pred Narodnim domom narodni tabor, na katerem so govorili o pomembni zgodovinskega dneva dr. Rosina, general Maister, dr. Verstovšek, okrajni glavar Lajšič, dr. Hohnjec, zastopnik delavstva profesor Favaj in razni drugi. Ljudstvo je prepevalo »Lepa naša domovina«, »Hej Slovani«, srbsko himno in druge narodne pegeve. Prepevajoč in vzkljkajoč Jugoslaviji in dinastiji Karadjordjevičev se je množica nato mirno razšla. Vse slavnosti so se vršile ob splošnem navdušenju in ne da bi se bil mir količakaj kalil.

Iz Češke.

Čehoslovaki v Znojmu.

Znojmo, 15. decembra. (Lj. k. u., KB.) Po tolpah ojačene čehoslovaške čete, ki so tekom poslednjih tednov nemško-čehskemu okrožju pripadajoče občine v sodnih okrajih Hustopeč, Porlice, Zidlochovice in Breclava popolnoma, sodne okraje Mikalov, Moravsko Krumavo in Jemnice pa deloma zasedle, pri čemur so večinoma uporabljale orožje, so v minulem tednu vpadle tudi v deželni okraj Znojmo. Približale so se mestu Znojmu z očitnim namenom, da se ga polaste. Okrožno glavarstvo v Znojmu je sporazumno z znojskim Narodnim odborom zahtevalo od pristojnih čehoslovaških oblasti, da prepovejo svojim četam morda nameravani napad na mesto. V odgovor na to prizadevanje je čehoslovaško vojaško poveljništvo naznanilo okraj glavarstvu v Znojmu, da bodo čehoslovaške čete pod poveljstvom ententnih častnikov zasedle danes popoldne mesto Znojmo, kakor tudi vse drugo južnomoravsko ozemlje. Ko je okrožno glavarstvo protestiralo proti zasedbi mesta po ententi, češ, da to ravnanje ne odgovarja določbam pogodbe za premirje, je vodja okrožnega glavarstva z uradniki zapustil Znojmo in odšel v Retz, odkoder bo nadalje vodil uradno poslovanje. Neposredno pred prihodom ententnih častnikov, ki so poveljevali čehoslovaškim zasednim četam, je mestni svetnik Teufel na zborovanju pozval Nemce južne Moravske, naj vztrajajo v pravičnem boju za nemško stvar, naj pride karkoli. Ta poziv so navzoči sprejeli z odobravanjem. Ob štirih popoldne so dospeli ententni častniki. Nemci so predali mesto s protestom.

Čehoslovaki zasedli Šumperk.

Opava, 15. (Lj. k. u.) Čehoslovaške čete so danes zasedle mesto Šumperk. Kolodvor, občinski urad in pošta so v rokah Čehoslovakov. Mesto je popolnoma mirno.

Nemška Avstrija.

Princa Sikst in Ksaver Parmski v francoski armadi pohvaljena.

Berlin, 15. decembra. Pariški »Figaro« poroča: Njuni kraljevi visokosti princa Sikst in Ksaver Parmski, podporočnika belgijske armade, sta imenovana v francoskem armadnem poveljstvu, ker sta med vojsko pokazala, da sta hrabra, da se ne bojita smrti in da sta bila nad vse požrtvovalna.

Princ René Parmski protirevolucionar.

Budimpešta, 15. decembra. Tasi bivšega cesarja Karla, princ René Parmski, je nasledel nekemu ogrskemu častniškemu aspirantu, ki mu je obljubil, da izpelje rojalističen pokret. Princ mu je izplačal visoke vsote, ker mu je pripovedoval, da se pojavlja na Ogrskem močan monarhistična struja in je z velikimi denarnimi vsotami mogoče na Ogrskem obnoviti monarhijo. Goljuf se piše Franc Rosner in je 20 let star. Princ Renéja je zaslislal preiskovalni sodnik. Princ je izpovedal o Rosnerju, da mu je pripovedoval, da je v najtesnejšem stiku z ogrskim generalom Nagyjem, ki da vodi protirevolucijski pokret in je organiziral protirevolucijsko armado. Rekel je, da je prišel k princu po naročilu generala Nagyja s prošnjo, da naj prevzame vodstvo pokreta, s katerim bo dobil Karel zopet ogrski prestol. Princ se je prvotno branil, toda končno je odstopoval v Budimpešto, ker mu je Rosner zatrjeval, da ga želi videti gledališka igralka Pechy.

Štrajk na tehničnem obrtnem muzeju na Dunaju.

Dunaj, 15. decembra. Služateli tehničnega obrtnega muzeja stavkajo. Služateli, ki so se vrnili z bojišča, zahtevajo, da naj se uvedejo posebni tečajji in opuste postranski predmeti.

Nemčija.

Viljem II.

se, kakor poroča »Daily Express«, temeljito posvetoje z nemškimi strokovnjaki mednarodnega prava. Zda se peča z opisom svojega življenja in o zgodovini svojega vladanja. Obrazložiti namerava svoje stališče pred in med vojsko. Delo bo objavil in bo tvorilo temelj njegovi samoozrambi.

Nizozemska proti Viljemu II.

Berlin, 15. (Lj. k. u.) List »Deutsche Allgemeine Zeitung« doznava iz Haaga: Nizozemska vlada pripravlja pod pritiskom zaveznikov preiskavo glede nemškega cesarja, ker je vsled prilohe cesarjevega nastala v Holandiji huda skrb pri vladi in neprijaznost zaveznikov.

Armada entente v Nemčiji.

Rotterdam, 15. decembra. »Daily Mail« poroča: Ententa je sklenila, da poviša število zasedbene armade v Nemčiji na 652.000 mož. Karlsruhe, 15. decembra. Ententa je povišala armado v Strassburgu na 40.000 in v Pfalci na 100.000 mož.

Bavarska za poseben mir.

Monakovo, 15. decembra. Bavarski ministrski predsednik Kurt Eisner je sprejel več zastopnikov entente v svoji pisarni. Trdi se, da se pogaja z njimi o posebnem miru entente z Bavarsko.

Preobrat na Bavarskem.

Berlin, 15. dec. (Lj. k. u.) Listu »Vossische Zeitung« se poroča iz Monakovega: V današnji seji bavarskega Narodnega sveta je vseh pet govornikov nastopilo proti Eisnerjevi nasilni politiki.

Monakovski mestni poveljnik — goljuf.

Monakovo, 15. decembra. Med revolucijo je prišel iz Hamburga bivši branjavec s sadjem Arnold, katerega je imenoval Eisner za mestnega poveljnika. Arnold je ogoljufal neko banko, vsled česar so ga zaprli, a so ga iztirali v Friedrichshafen, od koder se je odpeljal brez dvoma v Švico.

Protest Nemčije.

Berlin, 15. dec. (Lj. k. u., KB.) »Vossische Zeitung« javlja: Kakor poročajo »Times«, je nemška vlada protestirala pri francoski vladi proti zasedbi Palacije po črnih četah.

Nemci in ententa.

Berlin, 15. (Lj. k. u.) Wolffov urad demantira vest »Matina«, da so nemški delegati v Trirju v četrtak zaprosili zastopnike zaveznikov, da naj se povečajo posadke zaveznikov, da se olajša nemškemu oblastvom obnavljanje reda.

Wilson v Evropi.

Wilson v elisejski palači.

Pariz, 14. dec. (Lj. k. u., KB.) »Agence Havas« poroča: Pri prihodu v elisejsko palačo sta predsednik Poincaré in soproga sprejela Wilsona in njegovo soprogo v slavnostno dvorano. Tam je bila pripravljena pojedina za 200 oseb. Predsednika sta sedela drug poleg drugega. Med gosti so bili predsednik senata in poslanske zbornice, vsi člani ministrstva, bivši ministri za zunanje stvari, veleposlaniki zaveznikov držav in maršali. Ob povratku v stan je prirejalo obitinstvo predsedniški dvojici prisrčne ovacije.

Wilson o položaju.

Pariz, 15. (Lj. k. u.) Agence Havas poroča: Predsednik Wilson je Poincaréju odgovoril na napitnico nastopno: Globoko sem ginen pričo Vašega ljubeznega sprejema. Jako me veseli, da biva v Franciji in da osebnostno spoznavam prijateljstvo, ki družiti zastopnike Zedinjenih držav in Francije. Govorili ste o meni z veliko blagoslovnostjo. Vse, kar sem rekel, sem poskušal tudi storiti. Vse, kar se je reklo, se je storilo z namenom, da se točno izražajo misli ameriškega naroda in da se udeležijo. Narod Zedinjenih držav je od početka vedel: Ne zadostuje zmaganje, ampak zmaganje se mora tako, da bodo rešena vsa sporna vprašanja na ta način, da se zjamči svetovni mir in temelji svobodi in sreči narodov vesoljnega sveta. Preverjen sem kakor vi o potrebi, da se sprejmejo v končno ureditve vojnih problemov določbe, ki ne bodo samo obsojale terorja in ropanja, temveč ki bodo povdarjale, da ne bo nihče smel izvrševati takih činov, ne da bi se bal kazni. Predsednik Wilson je nato opozoril na sveto navdušenje vojakov in mornarjev za to osvobodilno vojno.

Izjavil je, da so bili vojniki in mornarji veseli naloge, ki jim je velela, udeležiti ideale z zavezniki četami. Ponosni smo na to, kar so storili za skupno stvar. Predsednik Wilson je sklenil: Veselilo me bo, posvetovati se z državniki Francije in zaveznikov, da pripravimo ukrepe, katerih rezultat bodo vedno srečni odnosi prijateljstva in skupnega delovanja na trajna svoboda vesoljnega sveta; te razmere se morejo zjamčiti samo po trajni zvezi in sodelovanju prijateljev. Pozdravljam Vas, gospod predsednik, kot zastopnika Francozov in Vam priušam pozdrave drugega velikega naroda za vse to, kar je Franciji predmet globokega in trajnega zanimanja.

Poincare Wilsonu.

Haag, 14. dec. (Lj. k. u.) Pri pojedini na čast predsedniku Wilsonu mu je napisal predsednik Poincare z nastopnimi besedami: »Pariz in Francija sta nestrojno pričakovala znamenitega demokrata, da se zahvalita veliki republiki za neprecenljivo pomoč, ki je pripomogla braniteljem pravice do zmag.« Predsednik je v svojih nadaljnjih izjavah omenjal nepretrgani tok ameriške mladine, ki je tekom enega leta prihajala na francoska tla, in se nato dotaknil barbarskega vojevanja nemškega generalnega štaba. »Vaša vzvišena vest, gospod predsednik,« je rekel Poincare, »bo sodila te zločine. Včerašnje trpljenje mora mir poravnati ter biti jamstvo zoper bodoče nevarnosti. Ne da bi si domišljali, da bodo znanjci kdaj popolnoma varni pred izbruhom take kolektivne blaznosti, moramo dati miru, ki ga hočemo ustvariti, vse pogoje pravice in varnosti, kolikor je to v naših močeh. Dospeli ste semkaj, gospod predsednik, da sodelujete pri tej veliki, krasni nalogi. Francija se Vam zahvaljuje s polnim zaupanjem in hoče z Vami sodelovati.«

Razna poročila.

Med vojsko obsodili na smrt in usmrtili nad 11.000 ljudi.

Budimpešta, 15. decembra. »Dely Hirlep« poroča: Neki častnik, ki je posloval pri najvišjem vojaškem sodišču, je izjavil: Avstrijsko-ogrsko oblasti so odredile med vojsko 11.200 do 11.400 smrtnih obsodb. Od usmrčenih so jih po vojski pomislili približno 3800. V tem številu pa niso všteli tisti, ki so jih usmrtili brez vsakega sodnega postopanja vsled trenutnega položaja.

Poljsko zasedejo Američani. — Nemške Tirole

zasedejo Angleži.

Rotterdam, 15. decembra. »Herald« poroča iz New Yorka, da nameravajo zasedeti ameriške čete Poljsko. Del ameriških čet se bo peljal čez Dunaj, drugi del pa najbrže čez nemška pristanišča.

Inomost, 15. decembra. Po najnovejših poročilih nameravajo Italijani izprazniti nemško južno Tirolsko do jezikovne meje pri Salurnu. Pokrajino, ki jo nameravajo Italijani izprazniti, zasedejo Angleži.

Izročitev ruskega in rumunskega zlata ententi.

Basel, 15. decembra. »Baseler Nachrichten« poročajo: V smislu člena 19. pogodbe o premirju, da mora Nemčija vrniti rusko in rumunsko zlato, je nemška državna banka že poslala v Francijo 93.536 kg zlata, ki je vredno 346 milijonov frankov.

Sklepi vodstva italijanskih socialnih demokratov.

Bern, 14. dec. (Lj. k. u.) Švicarski listi poročajo iz Milana: »Avanti« priobčuje sklepe socialnodemokratskega stranknega vodstva. V bistvu se glase nastopno: Opustitev vseh prireditvev na čast predsedniku Wilsonu, propaganda v javnosti in na mirovni konferenci za ustavitev ententnega posredovanja v Rusiji. Socialnodemokratska stranka se izjavlja za ustanovitev socialistične republike in za diktaturo proletarijata. To so najbližji cilji. Vodstvo stranke je sprejelo na znanje poročila Margaria, ki je v Parizu z jugoslovanskimi socialnimi demokrati podpisal izjavo, kjer se protestira proti vojaški zasedbi jugoslovanskega ozemlja ter proti aneksijam brez plebiscita. Milanski »Secolo« se je informiral o programu splošne delavske zveze, ki obsega 300.000 članov. Glavne točke tega programa so: Sklicanje konstituantne, splošna, enaka in direktna volilna pravica za moške in ženske, tehnični in socialni zakoni, kojih izvedbo bi poveril parlament delavskim zvezam. Vodstvo socialistične stranke v Rimu je sklenilo sklicati v kratkem v Bologni socialistično zborovanje, kjer naj bi se razpravljalo o demobilizaciji in o obnovi javne svobode.

Japonski torpedni rušilci v Benetkah.

Lugano, 15. decembra. »Corriere della sera« poroča: V Benetke je priplula eskadra japonskih torpednih rušilcev, ki se je zasedla v prekopu Sv. Marka.

Joffe poizkušal prekoračiti demarkacijsko črto.

Berlin, 14. dec. (Lj. k. u.) »Vossische Zeitung« poroča iz Vratislave, da je Joffe poizkušal s podkupovanjem in pregovarjanjem prekoračiti demarkacijsko črto. Pri Dvinskem se mu je poizkus baje posrečil.

Belgijski zahtevajo Luksemburg.

Rotterdam, 14. dec. (Lj. k. u.) Odgovor na belgijski prestolni govor veli med drugim: Več nego eno leto želi Belgija nadojvodino Luksemburško, odcepljeno od Belgije proti volji naroda. Belgija bo mogla Luksemburžanom bratsko pomagati.

Grški vojaški svet na Saksonskem aretiran.

Draždane, 15. decembra. Vsled anarhističnih razmer so v grškem taboru v Görtlitzu aretirali grški vojaški svet.

Nesreča v Petrosenju.

Budimpešta, 15. (Lj. k. u.) »Pesti Hirlep« poroča iz Raba: V Petrosenju se je včeraj dogodila velika nesreča. Mrtvih je trinajst, ranjenih mnogo. Podrobnosti manjkajo, ker je zveza prekinjena.

Politične novice.

— Spojitev slovenskih, srbskih in hrvatskih strank. »Narod« poroča iz Zagreba: Hrvatsko-srbska koalicija vstopi v Jugoslovansko demokratsko stranko in osnuje se velika enotna stranka, ki bo združevala vse enakomisleče stranke od Soče do Vardarja. Na to možnost smo namigavali že v nedeljskem članku »Pred skupno vlado«. Slovenski, hr-

novanja z narodnimi zastavami. Tudi s poslopja nemške kazine in Kranjske hranilnice sta plačevali slovenski trobojnice. V soboto ob 5. uri popoldne je priredilo vojaštvo mirozov in bakljado. Sprevod se je ustavil pred kazino, deželnim dvorcem in pred mestno hišo. Manifestante so nagovorili: poverjenik za narodno obrambo dr. Lovro Pogačnik, predsednik Narodne vlade SHS Josip Pogačnik in župan dr. Ivan Tavčar. V gledališču je bila zvečer slavnostna predstava. Peli so Smetanovo »Prodano nevesto«. V Unionovi dvorani se je povodno narodnega praznika priredil od strani nekaterih društev koncert v zvezi s plesom, ki bi bil pač lahko z ozirom na advent odpadel. V nedeljo zjutraj je otvorila narodni praznik vojaška budnica. Ob 10. uri dopoldne je bila cerkevna slavnost v stolnici sv. Nikolaja. Ko je prišel prevzvišeni gospod knezoškof dr. Anton Bonaventura Jeglič v stolnico, kjer so bili že zbrani poverjeniki narodne vlade SHS v Ljubljani, zastopniki srbske in narodne vojske, zastopniki občinskega sveta in drugih avtonomnih zastopov, je prebral č. g. kanonik dr. Kimovec addresso Narodnega večja regenta Aleksandra in njegov odgovor. Cerkevno slavnost so posebno povzdignile zastave društev in pešne uniforme Orlov in Sokolov. Stolni pevski zbor je dovršeno izvajal Sattnerjevo sveto mešo. S Te Deum in z blagoslovom z Najsvetejšim se je zaključilo zahvalno pontifikalno cerkevno opravilo. Nato je zapel stolni cerkveni zbor novo jugoslovansko himno »Lepa naša domovina«, katere prvo kitico je zložil A. Mihanović, drugo pa naš Silvin Sardenko. Med zahvalnim cerkvenim opravilom so ustrelili na Gradu 101krat s topovi. Pred stolnico je bataljon narodnega vojaštva: ena stotinja srbske vojske in ena stotinja ljubljanskega planinskega polka po dpuveljstvom srbskega majorja Gjorgije Čirica oddal med sv. mešo tri salve.

Iz V počaščenje umrlega pisatelja Ivana Cankarja je visela na Narodnem gledališču žalna zastava. Ko je sprevidel želimo, je zasvirala orkester na gledališki stropi fanfara pod vodstvom kapelnika Janka Ravnika, ki jo je tudi komponiral. Pogreba so se udeležili korporativno člani drame, opere in operete pod vodstvom g. opernega intendant Govekarja. Organizacija gledaliških članov in gledališki konsorcij sta položila na grob velikega umetnika vsak svoj venec.

Iz Občini zbor pevskega zbora »Glasbene Matice« se je vršil dne 11. decembra v pevski dvorani »Glasb. Matice« ob dobri udeležbi. Po pozdravnem govoru predsednika gosp. A. Rapeta, ki se je spominjal živih in mrtvih delavcev pevskega zbora, je poročal tajnik o pretekli sezoni. »Glasbena Matica« je priredila v letu 1917/18 17 koncertov, med njimi deset s sodelovanjem pevskega zbora. Izvršujočih samost. članov je bilo 82, med njimi 42 pevcev in 40 pevk, v dijaškem zboru je bilo 25

dijakov in 50 šolskih gojenk; vseh pevcev in pevk je bilo 157. V izvajanih zborih se je oziroma izključno na domače in druge slovenske moderne komponente, krepko pa se je gojila narodna pesem. Pevski zbor je s koncerti povzdignil vsa slavja jugoslovanske proslave, predvsem na čast srbskim in severnim slov. bratom, 14 umrlih članom je zapel žalostinke. Po običajnih volitvah je bil pri slučajnostih izvoljen častni članom pevskega zbora g. rač. svetnik Josip Juh za njegovo več kot 25letno neumorno delovanje v prosepah zbora.

Iz Vabim vse bivše člane ljubljanskega šahovskega kluba na občni zbor, ki se bo vršil v torek, dne 17. t. m. v restavraciji hotela »Slova«. Dobrodošli so tudi vsi drugi prijatelji šaha. Pridite gotovo! — Tajnik.

Iz Informativni sestanek v Zadrugi centrali bo v sredo ob 11. uri dopoldne mesto popoldne.

Iz Izkaz posredovalnice slovenskega trgovskega društva »Merkur« v Ljubljani Sprejme se: 1 knjigovodja, 3 pomočniki mešane stroke, 2 pomočnika železniške stroke, 5 pomočnikov špecerijske stroke, 3 kontoristinj, 3 blagajničarke, 5 prodajalk, 6 učencev in 4 učenke. — Službe iščejo: 3 knjigovodje, 2 korespondenta, 4 kontoristi, 4 poslovodje, 5 skladiščnikov, 15 pomočnikov mešane stroke, 5 pomočnikov špecerijske stroke, 7 kontoristinj, 5 blagajničark, 23 prodajalk, 3 učenici in 3 učenke. — Posredovalnica posluje za delodajalce, člane društva, učence in učenke brezplačno, za druge pa proti mali odškodnini.

Iz Zakaj je še vedno kislo kruh? Da je kruh še vedno kislo, pravijo, da je vzrok temu, ker ni pravih drož. Ljudje pa trde, da bi bilo drož dovolj, da pa peki ne delajo iz vseh, ki jih dobijo, kvasu, marveč jih prodajajo strankam, posebno radi pa zamenjujejo za surovo maslo, jajca i. dr. dobroto. Ta govorica je splošno razširjena in so celo stranke, ki hočejo to dobro vedeti. Enako je s petrolejem, stadjorjem in soljo ter splošno z vsemi potrebščinami, katerih primanjkuje. In ubogega mestnega prebivalca se oziroma le malokdo. Vsekako bi bilo treba v tem oziru točnega pojasnila in temeljite kontrole.

Iz Tedenski izkaz o zdravstvenem stanju mestne občine ljubljanske od 1. do 7. decembra 1918: Novorojencev 16; mrtvojenca 2; umrlih 29; od umrlih je 19 domačinov in 10 tujcev. Umrli so: za grižo 1 tujec, za jetiko 1 domačin in 2 tujca, vsled mrtvouda 3, za različni boleznimi 13, za pljučnico 4, za influenco 4 domačini in 1 tujec. — Za infekcijsko boleznijo vrtico (difterijo) je obolen 1 domačin.

Iz Vojaške konje je prišel kupovat v Ljubljano M. Stanič iz Brinja v Liki na Hrvaškem. Kupil je le enega in ga izročil gonjaču, da mu ga je gnal domov z drugimi, ki so bili tudi tu kupljeni; sam pa se je hotel odpeljati proti domu z vlakom. Mož je pa imel nesrečo. Komaj je stopil na glavni kolodvoru v železniški

voz, že mu je tuja roka segla v žep ter ukradla listino, v kateri je imel Stanič še 2509 kron denarja. Osumljenec, ki je svojo žrtve opazoval bržkone pri blaginji, je bil baže prijatelj.

Iz Begunci, stanujoči v mestu Ljubljani, naj se zglasijo zaradi potrdil na plačilnih polah (za begunsko podporo) začasno v mestnem popisovalnem uradu (Mestni trg 2, pritličje, nasproti glavni krušni komisiji).

Iz Sprememba posesti. Gospa Josipina Kunc je kupila hišo g. Olge Petričeve v Knafeljevi ulici št. 4.

Iz Ustrelli je sinoči v restavraciji pri Južnem kolodvoru neki vojak svojega tovariša. Za šalo, kakor pripoveduje morilec, mu je grozil z revolverjem, ki se je pa sprožil in je krogla zadela tovariša v glavo. Čas bi že bil, da se odločimo nastopi proti razgrajanju in ljudem, ki kale javni mir v Ljubljani. Ob tej priliki opozarjamo, da se na Bleiweisovi cesti ustanovila čisto po zgledu dunajskih barab tolpa mladih trkofinov pod vodstvom nekega 15letnega fantja. Ta tolpa posebno rada napada gimnazijce, kadar gredo v solo in iz nje.

Prosveta.

pr Iz gledališke pisarne. Danes zvečer ob pol 8. uri zvečer opera »Prodano nevesta« za »B« abonement. Včeraj je bilo pomotoma poročano, da se predstava vrši za »C« abonement, kar naj blagovoli p. n. občinstvo vzeti na znanje. — V torek, dne 17. t. m. Ivan Cankarjeva drama »Kralj v Betajnovi« za »A« abonement. V naslovni vlogi Jožefa Kantorja gostuje Ignacij Borštink. — Režijo vodi Ant. Danilo. — V sredo, dne 18. t. m. opera »Prodano nevesta« za »C« abonement. — V četrtek, dne 19. t. m. ob pol 8. uri zvečer Ivan Cankarjeva drama »Kralj v Betajnovi« za »B« abonement. Jožefa Kantorja igra Ign. Borštink.

Narodna vlada.

Iz 32. seje Narodne vlade SHS v Ljubljani dne 13. decembra 1918.

Nemški člani občinskega sveta ljubljanskega so odložili svoja mesta. Občinski svet v Ljubljani se pooblašča, da kooptira 7 članov, od katerih naj jih pripada 5 socialnodemokratski stranki, 1 Slovenski ljudski stranki in 1 Jugoslovanski demokratski stranki.

Višji razredi državne gimnazije v Kočevju imajo skupaj samo 32 dijakov in 3 privatistke; tudi nemška gimnazija v Ljubljani je v višjih razredih slabo obiskovana. Zato se s koncem 1. tečaja šolskega leta 1918/19 razpuste zadnji 4 razredi na gimnaziji v Kočevju; dijaki lahko prestopijo na nemško gimnazijo v Ljubljani.

Poverjenišvo za finance izda naredbo, ki preureja selilne pristojbine državnih uradnikov in uslužbencev. Kot odškodnino za po-

hištvo dobi uradnik ali uslužbenec, ako je sam, dvomesečno temeljno plačo, ako ima pa poleg sebe enega ali več družinskih članov, štirimesečno temeljno plačo (brez funkcije, aktivitetne in dražinske doklade). Preuredi se tudi ogledne in druge potne stalne pristojbine. Avskultanti, praktikanti in elevi dobivajo vse te pristojbine v isti višini kakor uradniki XI. činovnega razreda.

Odobri se razglas poverjenišva za javna dela in obrt, ki določa na podlagi dosedaj izdanih naredb ravnanje z demobilizacijskim blagom.

Naši begunci, ki se vrnejo te dni iz Nemške Avstrije, se nastanijo začasno v Sterntalu; ukrene se vse potrebno za njih preskrbo in za vzdrževanje reda. Vlada Nemške Avstrije se naproši, da jim dovoli vzeti s seboj iz Brucka posteljino, kuhinjsko in drugo opremo, ker je iz Sterntala večina teh predmetov izginila.

Imenovanje štabnih častnikov v seji Narodne vlade dne 11. decembra 1918.

Imenovani so: za podpolkovnika major Franc Zwirn; za majorje generalnega štaba: stotnika gen. štaba V. Andrejka pl. Livnograd in Jernej Ankerst; za majorje: stotniki Viljem Dereani, Evgen Müller, Ant. Krejčič, Anton Lukanc pl. Savenburg, Matija Štefin, Avgust Kolšek, Franc Jurkovič, Bog. Burnik, Dragotin Pož, Edmund Schwinger in Martin Colarič.

Izvanredna imenovanja. Imenovani so: za polkovnika z naslovom in značajem generala major Rudolf Maister, pov. voj. obm. v Mariboru; za polkovnika v generalnem štabu: podpolkovnik Milan Ulmanskij; za podpolkovnika: major Herman Vidmar; za majorja v generalnem štabu: stotnik Alfred pl. Lavrič; za majorje: stotniki Edvard Vaupotič, Emil Knific in Ivan Orehek; za nadoskrbnika oskrbnik Anton Salran.

Aprovizacija.

a Špeh za IV. okraj. Stranke IV. okraja prejmejo špeh v torek, dne 17. t. m. dopoldne na Poljanski cesti št. 15. Doli se bo na zelene nakaznice za krompir po naslednjem redu: od 8. do 9. št. 1 do 500, od 9. do 10. št. 501 do 1000, od 10. do 11. št. 1001 do konca. Stranka dobi za vsako osebo 30 dkg špeha, kg stane 30 K.

Boa, črna, okroglasta, se je zgubila v soboto na Slavčevem koncertu v hotelu Union. Najditelj je po obliči znan in da se izogne sodniškemu zasledovanju, naj boo z lepa proti nagradi odda v upravnistvo tega lista. Izsele dovalec najditelja se istotako dobro nagradi.

Naša se je v sredo dopoldne na trgu manjša vsota denarja. Doli se pri g. Tome. Tabor št. 2.

Ljubljanski stolni kapitelj naznanja tužno vest, da je prečastiti gospod

Msgr. Evgen Lampe,

stolni kanonik, doktor teologije, komornik Nj. Svetosti itd.

dne 16. decembra 1918 ob 7. uri zjutraj v 45. letu starosti po prejetih svetih zakramentih za umirajoče mirno v Gospodu zaspal.

Pogreb bo v sredo, dne 18. decembra ob 3. uri popoldne iz stolnega župnišča, Semenška ulica št. 2.

Blagi rajnik bodi priporočen vsem prijateljem in znancem v pobožno molitev.

V Ljubljani, dne 16. decembra 1918.

Edina slovenska veletrgovina umetnega cvetja in pogrebnih potrebščin

Anton Z. Finžgar VARAŽDIN (HRVATSKO)

dobavlja samo na debelo: umetno cvetje, nagrobne vence, okraske, noge in tapete za rakve, tančice, mrtvaške čevlje i. t. d. Svoji k svojim! Svoji k svojim!

Dr. Emerik Breschar

zopet ordinuje v Celju, »Narodni dom«.

Meile

izrađuje na veliko i malo »Pučka radiona« ZAGREB, GOLJAK broj 2, Telefon: 18-28.

Lesene podplate izdeluje in dobavlja vsako množino »Samsa & Co.« v Ljubljani, Metelkova ulica 4.

Izdaja konzorcij »Slovenca«.

Povečane slike

do naravne velikosti, kakor tudi oljate portrete na platno; izvršuje umetniško po vsaki fotografiji

Davorin Roušek

prvi fotografski in povečevalni zavod — V LJUBLJANI — KOLODVORSKA ULICA št. 34.

GARJE

srbečico, hraste, lišaje, uniči pri človeku in živini mazilo zoper srbečico. Brez duba in ne maže perilo. 1 lonček za eno osebo 4 K. Po pošti 5 K poštne prosto. — Prodaja in razpošilja lekarna Trnkoczy v Ljubljani, zraven rotovža. 1212

Dražbeni oklic.

V četrtek, dne 19. t. m. in po potrebnosti sledeče dni, se bo prodajalo v Kranjski gori in okolici na javni dražbi

okoli 200 lesenih barak.

Kupnino bo položiti takoj v gotovini. Začetek dražbe vsak dan ob 9. uri zjutraj. Komisija se snide malo prej v občinskem uradu. 5027

V Ljubljani, 11. decembra 1918.

Po nalogu pov. za j. d. in obrt. JELENC, stotnik.

7 sodov po 1500 litrov se prodaja. Ponudbe naj se pošiljajo na upravo »Slovenca« pod št. 4970.

Vino ima v zalogi in nudi Ivan Ogrin, vinska veletrgovina, Laverca pri Ljubljani.

Kupim. žimo, ščetine iz sirskovo slamo. mo. Anton Šimenc na Gradu, Ljubljana.

Egiptovske svačice (cigarete) 10 škatel, so napredaj. Več se poizve na Bregu št. 8, I. nadstropje, levo.

Kuharica, samostojna, z dobrimi sprili, čevali, se takoj sprejme za Ljubljano. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 5063, ako znamka za odgovor.

Kino-podjetja. Vsem, ki se zanimajo za ustanovitev Kino-podjetja, daje natančnejša pojasnila, proračune in navodila kino-operator NIKO OGRIC, Ljubljana, Mestni trg št. 24. I. nadstropje.

2 voza na peresa nova, dobro izdelana, iz jesenovega lesa, na prosto oči, kovana, prodaja Ivan Zajc, koljar, Vfr. p. Dob pri Domžalah. Prednost pri nakupu ima oni, ki da v zameno kaj živila, najraje sladkor.

Ujedenaložitev denarja! Proda se krasno posestvo v lepem prometnem ter industrijskem kraju, obstoječe iz njiv, lepega sadnega vrta, dvorišča in velikega zidanega poslopja, katero stoji na najprometnejšem prostoru, ob državni cesti in le par minut od kolodvora. V stavbi je vodovod in na razpolago tudi električna razsvetljava. V ozadiju stavbe, oziroma vrta na razpolago vodna moč (Ljubljanka). Zatorej najugodnejše za kakršnokoli podjetje, tovarno ali večjo obrt; istotako za vsako trgovino. Cena posestva K 100.000. Naslov prodajalca se izve pri upravi lista pod št. 5065

„Splendit isolation“ V svrhu razkosa poslasta v Jugoslaviji se oddajo poceni parcele. Zemlja zelo plodovita, gnojenje samo vsako tretje ali četrto leto, ugodna prilika za naseljenike. Kupcem, ki nimajo dovolj denarja, se preskrbi posojilo, za gradbo poslopja se jim odda poceni les, dokler ne zgradijo svojih domov, se jim dajo hiše v najem. Interesenti naj se nemudoma obrnejo na upravo »Slovenca« pod »Splendit isolation«

Zobotrebce vseh vrst kupuje po najvišji ceni in vsaki množini trdka MIHAEL OMAHEN, Višnjagora.

Proda se. svinja in 6 mladčev po večji ceni, dem tednov starih. — Več pri: Fani Birtič, Laverca pri Ljubljani.

Enonadstropno hišo z vrtom, njivami in travniki prodam. — Več se izve pri lastniku LJUD. MERHAR, Dolenja vas pri Ribnici.

Karbid je zopet v vsaki množini na razpolago v trgovini z železni- Broznik & Fritsch v Ljubljani, Sv. Petra cesta št. 17.

Postrežnica za par popoldanskih ur se išče. Naslov se izve pri upravi Slovenca pod številko 5014.

Absolvent trgovske Mahrove sole z dobrih rini spričevali išče primerne službe. Izvešban je tudi v strojeplju in stenografiji. Cenjene ponudbe na upravo »Slovenca« pod »Bodočnost 1919«.

Graččina se prodaja. Pismene ponudbe pod šifro »Graščina« na upravnistvo »SLOVENCA«.

Ptičjo krmo priporoča trgovina s semenom Sever & Komp. Ljubljana, Mariljin trg št. 8.

Resna ženitna ponudba. Naobražen fant z nekaj gotovine želi znanja v svrhu ženitve s samostojno posestnico, (vdove z enim ali dvema otrokoma niso izključene). Cenjene ponudbe, če mogoče s sliko na upravo Slovenca pod šifro: »Tiha sreča«. Tajnost strogo zadržana.

Pomočniki, trajno delo. Hrana se plača po dogovoru. Obenem sprejmeta v poduk 2 vajenca pri čevljarstvu mojstru Fran Lamovsku na Tržaški cesti št. 5, Ljubljana

Meblovano stanovanje s kuhinjo išče mirna stranka brez otrok za takoj ali 1. januar 1919. Ponudbe pod šifro »Januar« na upravnistvo »Slovenca«.

Konstruktor, spreten risar, sedaj v službi, bi kot tak v Trstu, želi od 1. januarja 1919 naprej primerno delo. — Dopisi se prosijo vposlati pod »Dobrovolja 1000« na upravo »Slovenca«.

Ženitna ponudba. star, želi spoznati gospodično ali mlado vdovo, ki ima mlin kot last ali v najem. Ozira se samo na resne ponudbe, katere naj se blagovoli poslati na upravnistvo tega lista pod šifro Mlad mlinar 4952.

Prodajalka, značajna, zmožna slovenca, ščine in nemščine z večletno prakso v mešani trgovini, ter z dobrimi spričevali, želi službe, najraje v trgovini s papirjem, oziroma v knjigarni v Ljubljani ali Zagrebu. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. »5077 Značajnost«.

Prilicna prodaja finih perzijskih in namiznih pregrinj pri trdkri Benedikt & Co., Ljubljana, Prešernova ulica.

Kontoristinja, samostojna moč, zmožna, knjigovodstva, korespondence, tesnopisja, slovenskega in nemškega jezika se sprejme takoj pri trdkri Gorčar & Leskovšek v Celju.

Restavracija ali gostilna z mesarijo pri kakih tovarnih ali v trgu se sprejme v najem. Ponudbe na upravo »Slovenca« pod št. 5073.

Hlapec h konjem dobi službo pri strojnili tovarni Samsa & Co. v Ljubljani, Metelkova ul. 4.

Trgovski pomočnik, 27 letni, z dobrimi mešane stroke, išče službo. Naslov pove uprava tega lista pod št. 5072.

Gospodična z manjšim posestvom v bližini železn. postaje, vsestransko izobražena (tudi gospodinsko) tihega in mirnega značaja, se želi v svrhu ženitve seznaniti z gospodom plemenitega značaja, ki bi imel primerno službo. Tajnost zadržana. Ozira se samo na resne ponudbe, če mogoče s sliko, katere naj se naslovijo na upravnistvo tega lista pod šifro »Sreča 1504«.

Lovske puške cal 16 in cal 12 se naprodaj pri trdkri F. K. Kaiser, puškar v Šelenburgovi ulici 6 v Ljubljani.

Pianino in nekaj pohištva se prodaja na Poljanski cesti 29, Ljubljana.

Pristno TOALETNO MILO fino dišeče komad 100 gr 3 kosi K 18— 6 kos. K 34— 12 kos. K 65—

Pristno PRALNO MILO za kg kron 28—

Pošilja proti predplačilu M. JUNKER, izvozna trdkra Zagreb 39, Petrinjska 3, Hrvatsko.

Št. 16546. Razglas. 5059

Radl oddaje izvrševanja dimnikarskih del v vseh mestnih in v magistratni oskrbi stojičih poslopih in dalje zaradi oddaje snavljanja pečl, ognjišč in dimnih cevi v mestni pehotni in topničarski vojašnici za leta 1919, 1920 in 1921 vršila se bo pri podpisnem mestnem magistratu v prostorih mestnega stavbnega urada dne 21. decembra 1918 dopoldne ob 10. uri javna pismena razprava.

Pogoji in vsi drugi dražbeni pripomočki so razgrnjeni in v navadnih uradnih urah pri navednem uradu vsakemu interesentu na vpogled.

Ponudbe, v katerih je staviti pavšalne zneske za izvrševanje dimnikarskih del v mestnih poslopih, vsteviš mestno pehotno in topničarsko vojašnico, ločeno od ponudbe za snavljanje pečl, ognjišč in dimnih cevi v navedenih mestnih vojašnicah, v številkah in besedah, izročiti je do določenega časa kolekovane in opremljene z vajdijem 200 K in zapečatene dražbeni komisiji.

Izrečno se določa, da se na ponudbe katere ne bodo povsem odgovarjale razpisnim določbam in pogojem, ter na ponudbe, katere bi bile pogojno stavljene, prepozno ali naknadno izročene, ne bodo oziralo.

Mestna občina si pridržuje, oddati razpisana dela po lastnem preudarku tudi drugemu, nego najnižjemu ponudniku.

Mestni magistrat ljubljanski dne 7. decembra 1918.

Naročajte prima kavin nadomestek

pri proizvajalcu J. GIGOVIC, Nova Gradiška, Slavonija. Pošilja nad 5 kg. Denar naprej ali 50% naplačila.

Katoliška tiskarna v Ljubljani.

Odgovorni urednik: Josip Gostinčar v Ljubljani.